

ЧОМУ УКРАЇНІ НЕОБХІДНО ІНВЕСТИВАТИ В ПРОФІЛАКТИКУ І РЕАБІЛІТАЦІЮ

WHY UKRAINE NEEDS TO INVEST IN PREVENTION AND REHABILITATION

Volodymyr P. Markovych, Valeriya V. Brych, Ivan S. Myronyuk, Hennadiy O. Slabkyk

STATE UNIVERSITY "UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY", UZHGOROD, UKRAINE

Вступ: Видатки бюджету України на охорону здоров'я щорічно зростають – так, на 2020 рік передбачено 113,3 млрд. грн. У 2019 році виділялось 95,1 млрд. грн., що було більше на 10%, ніж у 2018 році (85,6 млрд. грн.). Кошти щорічно надходять також від місцевих бюджетів, міністерств і відомств, грантів та цільових кредитів і оцінюються в суму, аналогічну державним видаткам. Проте грошей для лікування хронічно не вистачає. Відомо, що гривня, вкладена в профілактику, дає економію від 10 до 100 гривень на лікування та соціальне забезпечення хворих. Але для закладів, що займаються профілактикою, виділяється менше 2 млрд. грн., а із 500 (у 2010 році) санаторно-курортних закладів на сьогодні залишилось 169.

Мета: Економічне обґрунтування необхідності інвестування в профілактику захворювань і реабілітацію захворілих громадян.

Матеріали і методи: В роботі використані методи демографічного аналізу, порівняльний, медико-статистичний, організаційного моделювання.

Результати: Розмір валового внутрішнього продукту (ВВП) на особу в Україні за 2018 рік становив 230,66 грн. в день, при цьому наявні в країні 330 тисяч лікарняних ліжок виконали навантаження в 97,808 млн. ліжко-днів. Таким чином, тільки через лікування населення в стаціонарах втрати ВВП країни становили біля 22,6 млрд. грн. Втрати ВВП країни через амбулаторне лікування хворих були в рази більшими і склали понад 100 млрд. грн. Видатки на оплату тимчасової непрацездатності склали 7,75 млрд. грн. Виплати по стійкій втраті працездатності (інвалідності) 1,349 млн. осіб становили 31,68 млрд. грн. Слід врахувати і видатки населення – так, за 2018 рік із 89 млрд. грн. аптечних продаж в Україні населення оплатило біля 80 млрд. грн. із власних коштів. В аналогічну суму оцінюються і інші витрати населення, пов'язані з лікуванням. Таким чином, за 2018 рік прямі видатки держави з бюджетів всіх рівнів та втрати економіки і населення через хвороби склали біля 500 млрд. грн. Також необхідно врахувати втрату років життя – українці живуть на 11 років менше, ніж жителі країн ЄС. За ці роки життя 42 млн. жителів могли б створити ВВП на суму до 38,9 трильйонів грн., або до 3,5 трлн. грн. в рік.

Висновки: Без посилення профілактики та реабілітації втрати України через хвороби невідворотні. Дієві профілактика та реабілітація захворювань зменшать витрати країни та населення на лікування, збільшать тривалість та якість життя людей, знизять інвалідність, покращать демографічні показники та рівень здоров'я, що призведе до зміцнення економіки і обороноздатності держави.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: економіка, профілактика, лікування, реабілітація, тривалість життя.

KEY WORDS: economics, prevention, treatment, rehabilitation, life expectancy

METHODOLOGY OF ORGANIZATION OF BIOLOGY TEACHER'S WORK AGAINST DRUG ADDICTION AMONG THE STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF ACCREDITATION LEVEL I-II

Ludmila P. Mironets, Valentina M. Toryanik

SUMY STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY, SUMY, UKRAINE

Introduction: The official statistics of drug addicts in Ukraine is as high as 500,000 drug addicts. However, it includes only those who volunteered for medical records. Of the total number of drug addicts in Ukraine: 20% are schoolchildren, 60% are youth aged 16-30 years, 20% are adults. The mean age of drug involvement in Ukraine is 15-17 years, with a dramatic increase in the percentage of drug use among the children aged 9-13.

The aim: To develop a program for combating drug addiction among the students of higher educational establishments of accreditation level I-II and to test its effectiveness by experiment.

Materials and methods: For the purpose of counteraction to the spread of drug addiction among the teenagers, we have developed a program for the course 'Adolescent Health as a Basic Premise for the Future'. This program aims to study the risk groups, identify and implement the protective methods by influencing the factors that encourage the adolescents to use drugs. The program targets the audience that has not faced the problems with substance abuse yet but has already used drugs sporadically. The goals of the program are achieved by influencing the causes of youth drug abuse. Based on the results of the questionnaire survey, the main contributing factors were identified: family, parental authority, negative influence of the immediate environment (friends, peers), personal characteristics, the need for recognition. 'Adolescent Health as a Basic Premise for the Future' program consists of two-month preventive course designed for the students of higher educational establishments of accreditation level I-II, which has 8 classes